

of the concept being made on the basis of individual viewpoints, on the experiences of museums and galleries abroad and on the analogy of economic publicity and applied information science. The activity of the public relation department is determined by the following elements: the definition of publicity, subject-matter and forms of activity, internal organization, structure of staff, technical and technological facilities. The definition of marketing for the Museum of Vojvodina as a cultural institution, considers the following notions: research, sale, advertising, publicity, permanent and occasional publishing projects, collections, preservation and study of the archives. Each of the listed fields of work should be adapted to the issues and activities of the museum, primarily to the permanent display and the temporary exhibitions.

Iz prakse Galerije »Vjekoslav Karas« Gradskog muzeja Karlovac

Petar Skutari
Gradski muzej Karlovac,
Karlovac

Priljeno: 5. 12. 1987.

Galerija »Vjekoslav Karas« Gradskog muzeja Karlovac započela je još 1979. godine organizirati vlastite didaktičke izložbe. Riječ je o dvije vrste specijaliziranih izložbi. Jedne su načinjene iz fundusa Galerije, a druge su izložbe dječjih radova. Sve su one dio redovnog programa Galerije.

Evo naslova didaktičkih izložbi nastalih iz fundusa Galerije: **Kako gledati sliku, Pristup slikarskom djelu, Od Karasa do danas, Četiri teme u slikarstvu, Linija i boja.**

Interesantno je da je kad smo ovaj isti fondus, iste slike i kipove izlagali pod uopćenim neutralnim nazivom **Iz fundusa Galerije** – odaziv i škola i pojedina bio nesrazmjerno manji nego kad smo kasnije od istog likovnog materijala načinili didaktičku izložbu. To pokazuju i brojke. Didaktičke izložbe u pravilu imaju veliki broj posjetilaca (osobito školske djece i omladine) – od 1500 do više od 3000 posjetilaca.

Naše didaktičke izložbe redovito su popraćene katalogom, tiskanim ili šapirografiranim. Poneki su katalogi koncipirani tako da aktiviraju učenika u procesu promatranja i zaključivanja.

Kako to radimo, ilustrirat ću primjerom izložbe pod nazivom **Volumen i prostor u skulpturi i slikarstvu**. Izložba i katalog namijenjeni su učenicima viših razreda osmogodišnje škole i prvim razredima škola usmjerenog obrazovanja. Praksa pokazuje da pojmove volumen i prostor često brkaju, osobito niži uzrasti učenika, pa je i to bio razlogom što smo se opredijelili za ovu temu.

U radu na izložbama vrijede slična didaktička i metodička načela kao i za artikulaciju nastavne jedinice.

Stoga smo pri izboru primjera likovnog materijala vodili brigu prvenstveno o tome da se

- izaberu **najkvalitetnija** umjetnička djela,
- da se koriste oni primjeri koji su **karakteristični** za objašnjenje određenih pojmova.

U pisanju kataloga nastojimo da učenike **aktiviramo** u procesu spoznavanja novih pojmova i u zaključivanju.

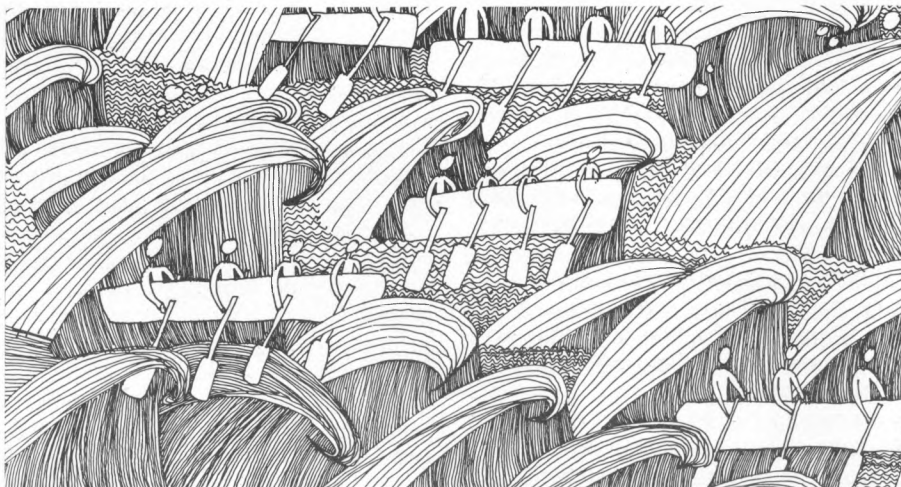
Evo primjera iz kataloga izložbe **Volu-**

men i prostor u skulpturi i slikarstvu: »Josip Diminić: **Istarski put, drvo, 1974.**

Zadatak:

Usporedite ovu Diminićevu skulpturu s Bakićevom, Kusanićevom i Radovanićevom i utvrdite **sličnost i razlike** s obzirom na rješenje **volumena i prostora**.

U ovom zadatku učenike se navodi na aktivno promatranje i zaključivanje. Učenik treba utvrditi **aktivnosti i razli-**

DJEČJE LIKOVNO STVARALAŠTVO

RUJAN 1985.

Gradski muzej Karlovac
Galerija »VJEKOSLAV KARAS«

Naslovna strana kataloga Gradskog muzeja Karlovac, Galerije »Vjekoslav Karas« izložbe **Moj grad olovkom i bojom**

Djeca crtaju predmete iz etnografske zbirke Gradskog muzeja Karlovac, 1975. god.

ke s obzirom na rješavanje **volumena i prostora**. Ovako postavljen zadatak ujedno znači provjeru kako je učenik shvatio prethodno navedene pojmove:

- a) – zatvoren, sažet volumen,
 - napetost obrisne linije,
 - prostor koji obavlja jednostavan volumen;
- b) – dinamičan, rastvoren volumen,
 - dinamičan prostor, pokretljiv, aktivan.

Uključivanjem učenika u spoznajni proces mijenja se njegov klasičan – pasivan položaj i on umjesto **objekta** postaje **subjekt** u nastavi.

Naše didaktičke izložbe obuhvaćaju najčešće nekoliko nastavnih jedinica. Njihovim organiziranjem omogućavamo učenicima da na novim primjerima, na originalnim i vrijednim umjetničkim djelima, izvrše proširivanje i ponavljanje gradiva.

Također i promjena voditelja, kad umjesto nastavnika govori novi, učenicima nepoznati čovjek – kustos, kao i promjena prostora djeluju pozitivno na pažnju učenika.

S druge strane, zapaža se da učenik bira lakši način pa će prije odabrati ulogu slušaoca nego potpuno aktivnog čitaoca kataloga i promatrača koji treba sve sam da spozna i zaključiti.

Isto tako, i nastavnici u želji da u što kraćem vremenu (u toku jednog školskog sata) obrade što više nastavnih jedinica skloniji su brzem »prelaženju« cijelog izloženog materijala nego sporijem individualnom radu učenika.

Tada je uloga kustosa još značajnija i odgovornija. Stoga je važno da kustos u toku vođenja što više aktivira učenike. Njihovi zaključci treba da se zasni- vaju na promatranju i uspoređivanju. Tada će katalog poslužiti kasnije kao repertorij.

Da bi kustos mogao odgovoriti ovom zadatku, potrebno je da ima pedagoško obrazovanje, da poznaje plan i program predmeta likovne kulture i metodiku predmeta.

Orijentacija Galerije »Vjekoslav Karas« Gradskog muzeja Karlovac na didaktičke izložbe dovela je i do plodne suradnje Muzeja i aktiva likovnih pedagoga općine Karlovac. Ta se suradnja ogleda ponajprije u zajedničkom radu na organizaciji niza izložbi likovnih radova djece i omladine, predškolskih ustanova, osmogodišnjih škola i škola usmjerenog obrazovanja.

U organizaciji **dječjih likovnih izložbi** nastojali smo da i one budu koncipirane tako da rješavaju određenu problematiku i da budu didaktičke, ponajprije stoga jer su namijenjene i nastavnicima i učenicima.

Evo nekoliko naslova izložbi koje smo organizirali: **Moj grad olovkom i bo-**

jom, Škola i muzej, Trodimenzionalno oblikovanje u dječjem stvaralaštvu, Grupni dječji radovi u likovnom odgoju djece Karlovca, Boja u dječjem stvaralaštvu, Dječji akvarel, Elementi novog nastavnog programa likovne kulture, Stvaramo zajedno (Dijete i njegov nastavnik).

Ova naša aktivnost koliko god je muzejsko-galerijska, ona je u isto vrijeme i pedagoška.

Izbor teme kao i izbor radova uvijek se obavlja u suradnji s aktivom likovnih pedagoga. Obično se o temi dogovori- mo tokom prvog polugodišta kako bi ostalo dovoljno vremena za rad u školi. Iz naslova izložbi vidi se da izbjegavamo »indiferentne« tematske izložbe. Uvijek se akcentat stavlja na neki likovni problem koji je posebno obrađen u popratnom kataloškom tekstu. Pa i onda kad je izložba tematska (**Moj grad olovkom i bojom**) koncipirana je problemski. U ovom primjeru uz recentne redove izloženi su i dječji radovi iz galerijskog fundusa nastali 1956. godine. Odatle i mogućnost usporedbe i stvaranje zaključaka što se sve promijenilo u likovnoj pedagogiji, pa i u rezultatima rada. Suradnja škola i Gradskog muzeja Karlovac tradicionalna je. Zato smo 1981. godine priredili izložbu pod nazivom **Škola i muzej – likovni radovi**. Uz mnogobrojne likovne dječje radove nastale promatranjem nekog od brojnih muzejskih predmeta (samo na ovoj izložbi nabrojili smo više od četrdeset muzejskih predmeta koje su djeca crtala i slikala) na izložbi smo naznačili još neke oblike suradnje škole i muzeja. Tako smo izložili pismene sastavke i zapažanja na izložbi o revitalizaciji »Zvijezde«, drugi opet zapis s didaktičke izložbe, a učenici jezičnog usmerenja preveli su uvodni tekst kataloga samostalno izložbe Josipa Vanište. Našlo se tu i zapisa o poslovima kustosa gradskog muzeja, o čemu su slušali na predavanjima koja kustosi održavaju za učenike.

Interesantna su i ona iskustva kad se cijeli razred izmijeni u ulozu vodiča. To je dugogodišnja praksa povijesne grupe ŠC »Dr. Ivan Ribar« u vrijeme održavanja svojevrstne jednodnevne dječje likovne kolonije u Vukmaniću. Tada se u sklopu Obiteljske zbirke Ribar okupi stotinjak učenika na susretima pod imenom **JURICI U ČAST**, koji nakon razgledavanja Zbirke cijeli dan slikaju u Zbirci i pejzažu, zabavljaju se i na kraju nakon zajedničkog ručka prirede izložbu na otvorenom.

Obrazovni rad u našem Muzeju ne iscrpljuje se samo izložbenom aktivnošću i organizacijom vodstva. Smatramo da time još nisu navedene sve mogućnosti obrazovne djelatnosti u muzeju.

Svakako da bi »otvaranje« radnog mjesta muzejskog pedagoga znatno proširilo i obogatilo obrazovnu djelatnost muzejske ustanove.

ABSTRACT

From the practice of the Vjekoslav Karas Gallery, Municipal Museum of Karlovac

Petar Skutari

In the Vjekoslav Karas Gallery, specialized didactic exhibitions have been organized since 1979. Two types of exhibitions are prepared: one with the material from the gallery collection, the other with children's drawings and sculptures. The didactic exhibitions prepared with objects from the gallery collection treat topics appropriate to the curricula of primary and secondary schools, such as »How to look at a picture?« »Line and color«, »Volume and space« etc. Each exhibition has a catalogue containing references and a questionnaire for pupils to stimulate them in the process of perception and drawing of conclusions. The art exhibitions with children's creations are prepared in cooperation with art teachers from all schools in the town. The teachers decide together with the curator on the topics to be treated in school (or in the museum or gallery), and the works created in that way are displayed in the gallery exhibition.

Suradnja sa školama

Kulturna skupnost Slovenije, Ljubljana

Prijevod sa slovenskog jezika: Marija Keresteny, prof.

Umjesto motta:

1) »Muzeji) . . . redovito i planski suraduju s odgojno-obrazovnim organizacijama u njihovom radu.« (9. točki člana 71 Zakona o prirodnoj i kulturnoj baštini)

2) iz pisma Predsjedništva Republičke konferencije SSRN svim kulturnim organizacijama udruženog rada, lipnja 1985.; »Svaka kulturna organizacija dužna je dio svojih kadrovskih, organizacijskih, prostornih i financijskih mogućnosti posvetiti suradnju s umjetničkim odgojem«.

Pregled podataka iz drugih dijelova analize, značajnih i za ovu temu:

– tri četvrtine posjeta u nacionalnim muzejima, oko četiri desetine u općini i (većina) sedam desetina u posebnim muzejima otpada na redovno organizirane posjete škola;

* Ovaj dio iz analize o prenosivoj kulturnoj baštini i njenom očuvanju obrađen je šire i istovremeno detaljnije da bi poslužio za rad školskim i kulturnim, pa i društveno-političkim organizacijama, u prvom redu SSRN, koje prate osvajanje kulturnog odgoja u osnovnoj školi i umjetničkog odgoja u srednjoj.